

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında.
İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No - 87

HAYAT

Fiati her yerde 15 kuruş
Seneliği, posta ile 7.5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7.5 Dollar)
Abona ve ilan için İstanbul bürosuna
muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

—NIETSCHE—

Cilt: IV

Ankara, 18 Teşrinievvel, 1928

Sayı: 99

Musahabe

Muharrir ve eser.

Geçen gün bir arkadaşla Avrupa müelliflerinden ve eserlerinden bahsediyorduk. Beşerin zihnini işgal eden en ufak hadiseler en derin ve en etraflı tahlillere tabi tutulmuş, bizim nazari dikkatimizi celbe şayan görülmeyen şu ve bu eşya ve hadisat etrafında büyük eserler yazılmış.

Mesela, çocukluk zamanlarımızda bizim için yalnız bir eylence mevzuu teşkil eden Kara-göz hakkında bir Alaman muharriri koca bir cilt eser neşrediyor. Ve bu kitap içtimaî hayatın her hangi bir karanlık köşesini aydınlatmaya yardım ediyor.

Bazi muharrirler var ki yazdıkları kitaplar adeta bir kütüphane teşkil edecek kadar zengin. Bir kaç alimin ve müellifin iştirakile vücude gelen zengin ve kıymetli ansiklopedileri ve külliyyatı ayrıca düşünmek lâzım. Üç dört coğrafiya

profesörü birleşince büyük ve insicamlı bir coğrafiya hazinesi meydana geliyor

Muharrirlerdeki bu veludiyet nereden ileri geliyor?

Bunun tahlilini yaparken arkadaşım şöyle bir neticeye vardık:

Bir defa Avrupalı muharrir tahsilinin temelinden itibaren araştırmaya, mevzular bulmaya ve bu mevzular etrafında düşünmeye ve yazmaya alıştırılmıştır.

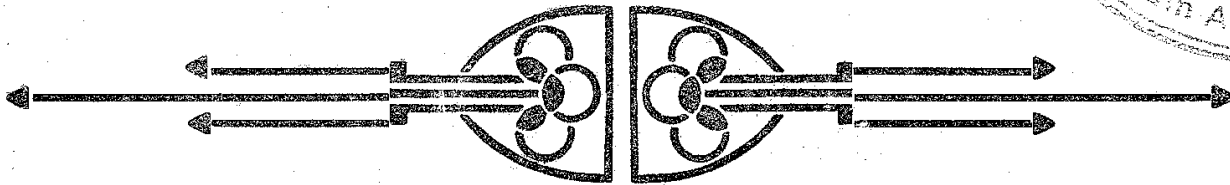
Talebelik hayatında bu zati saiy onda bir meleke hasıl etmiştir. Bu suretle cihanın her hadisesinde ve her şeyinde o tetkik olunacak bir mevzu bulabilir. Eğer zekası ve kültürü kuvvetli ise o mevzu orijinal bir renk de verebilir.

Diğer taraftan Avrupalı muhar-

ririn zekâsına refakat eden bir de usul (méthode) var dir ki ona şarkli her hangi bir muharrire tefevvuk temin eder. Usul öyle bir nur huzmesidir ki en ufak ve en karanlık noktalara tevcih olunca orada yeni bir şun ve hakaik âleminin yaşamakta olduğu seçilir. İlmin en müşkil ve fakat en zarurî ciheti de usulüdür. Usulün bu ve yahut şu şekilde taayün ve tatbik olunmasına nazaren de dünya ve hadisat ta bu ve ya şu şekilde görülebilir ve yahut bir çok cihetleri muzlim kalır.

Bilmiyorum ki arkadaşım kısaca yaptığımız bir sohbet esnasında muharrirlerin veludiyetine dair bu fikirlerde isabetsizlik varmı?

* *

اهمیت و بربر لر . اونلر ایچون فردك اهمیتی آنجاق محیطی ایله مناسباتی درجه سنده در .

هرشیدن اول روحیاتیی اولان بورژه « آلم معما » ، « آندره قورنلیس » ، « شاگرد » عنوانی رومانلرنده اولدینی کبی صوگ اثرنده روحی بر مسئله وضع ایدر .

« أفعالز بزی تعقیب ایدر » اسمنی ویردیکی بورومان بکا تورادین شو مألده بر آیت خاطر لاتدی : « بابالرك جنایتلری اولاد اوزرنده جزالاندیریلماق در اوچنچی و دوردنچی بطنه قادار . » بو آلم و ظلم حکمك اجرا ایدیلدیکنی اثبات ایچون فلسفه و روحیات حاجت یوق در . اطرافره باقارسق بابالرك کناهلری آلتنده ازلین ، خطالری تعمیر ایچون چالیشانلری هرکون کورورز .

بورژه نك قهرمانی آمریقایی پاتریك مولر اوبله بریوك آلتنده بولونیور . فقط اوبله بر مسئولیتی آنجاق کندی اراده سیله وقتاعت وجدانیه سائقیه درعهده ایتش در . یوقسه باباسی کندیسنه میلیونلر ترك ایتش ، رفاه و سعادتیی تأمین ایتش در . فقط اوراقی آراسنده کنجککنده ایشله دیکی بر خطا دولایسیله برفرانسز عائله سنك محوینه سبب اولدقن صکره آمریقایه هجرت ایتش اولدیغنی کشف ایدر . کنج آدم ، آنه سی ایله همشیره سنك فجیع وفاتنده مجازات الهیهی کورور . باباسنك خطاسنی تعمیر ایچون باباسنك وطنی اولان فرانسه یه سیاحت ایدر ، اونك ضعفنه قربان اولان آدامك عائله سی سفالنده قالمش ، قیزی معنا سقوط ایتش ، اونك غیرمشروع اولادی اولان ماری ژان ، بولشه ویزمدن جنایتیه سقوط ایتك اوزره در . اوکرادین کندیسنی قورتارمق اقتدار بشرک فوقنده در ، آنجاق برمعجزه ایله ، فیض الهی ایله ممکندر . اوفیض ایله درکه ماری ژان توبه کار اولارق بر مناسیره کیرر ، حیاتی عبادته و فقرایه معاونته حصر ایدر .

قاتولیک ذهنیتیه مشبوع اولان بورومانده منقدرلرک چوق اعتراض ایدرک نقطه لر ، حقیقی حیاته غیر موافق انکشافلر کوردیلر . بورژه ، وضع ایتدیکی روحی مسئله لری بر شطرنج اوبونی کبی حل ایدرک اشخاصیه ده شطرنج طاشلری کبی حرکت ایتدیرر . حقیقی حیاته اوبله حرکت ایتلری چوق دفعه امکانسزدر . معافیله بوتون رومانلری کبی بوده انسانی یوکسک دوشونجه لره سوق ایدر .

هانری بوردوده عائله حسی پک قوتلی در . اثرلرنده هپ عائله حیاتی ، اجتماعی وظیفه لری ، تساندی تدقیق ایدر .

صوگ اثرلرندن بری Le Barrage ، دیگرکی « آندرومه ایله اژدرها » در . برنجیسنده عصرلردن بری آسوده بر حال یاشامش برفرانسز کوینده فنك ترقیسی و حربك نتیجه لرله ایقاع ایدیلن خساراتی تصویر ایدر . طاغلر آراسنده درین بر وادی یه صغینمش اولان کویچکز صوگ آلتنده بوغولمایه محکومدر . فابریقالری ایشلته جک صنی بر کول وجوده کتیرمک ایچون بر « باراز » یعنی بر سد انشا ایدیلرک . شرکت ، غرق ایدرک اسکی کوی

Şimdiki Fransız hikâyecileri

برنجی قسم : اسکی نسل

حرب عمومی هرملکتده یکی بر دوره کشاد ایتدی . فعالیت بشریه نك هرهانکی برشعبه سی تدقیق ایدیلرسه بوبادره برخط فاصل اولارق نظره چاربار . فرانسز حکایه جیلرندهده یکی بر جریان باشلاماسی طبیعی ایدی . بر بوجوق میلیون انسانی تولدورن ، بر قاچ میلیون دورت سنه سپرلده ایکله تن ، معمور ولایتلری تخریب ایدن ، ملی ثروتی ، اجتماعی حیاتی آلت اوست ایدن بوانقلاب آلتیه ادبیاتده درین ایزلر بر اقاچقدی .

بر قاچ سنه بوبوک بر هیجان واندیشه ایچنده مملکتلری حدودی ایچنده محبوس اولان محررلر صلحک اغلانیله جهانک هرطرفنه داغیلدیلر . سیرانلرینک طبیعی محصولی اولان سیاحتنامه لرله برلکده یکی بر طرز وجوده کتیدیلر : قوسموپولیت رومان .

مادی احتیاجلره و تهلکله یاقیندن تماس ایدن یکی نسلک حسلری و کوروشلری دیکشیدی . مادی قوته ، آفاق مسئله لر تدقیقنه داها زیاده اهمیت ویرلیدی . طابعلر و ناشرلر بوجریانی ملاحظه ایدرک قارئلرکده ذوقی دیکشیدیکنه قانع اولدیلر ، محررلره یکی بر ادبی نوع تکلیف ایتدیلر : رومان شکلنده ترجمه حاللر (Biographies romancées) . بونلر تاریخه تماس ایتدیکی ایچون جدی تلقی ایدیلرکله برابر رومان قادار اکلنجه لی در و متوسط قارئلری علاقه دار ایدیلر . فقط بو ملاحظه نك بر وهدن عبارت اولدینی آکلاشیلماقده در : بوسه ریلردن بلسکه اک چوق رغبت قازانان ، مشاهیرک عاشقانه حیاته عائد حکایه لر و مکتوب مجموعه لریدر . انکلیزلرک « اسکی ، پک اسکی حکایه » دیکلرک عشق ، دنیا ده محرر وقاره موجود اولدجه یکی و جاذب اولدینی بردفنه داها ثابت اولدی .

بوصورنده مختلف اسملر آلتنده متعدد سه ریلر اورتایه چیقدی : « بوبوک موجودیتلرک رومانلری » ، « اصل حیاتلر » ، « بوبوک اثرلر » ، « بوبوک قلبلر » ، « ماضی به عائد سیالر » ، « مشهور آداملرک حیاتلری » ، الخ . رومانیتیزمک یوزنجی سنه دوریه سنك تقریبی مناسبتیه « یوز سنه اول سه ریس » ده انتشار ایتکده در : « 1830 ده بریلدیز » ، « 1830 ده بر آوقات » ، الخ .

فرانسز روماننده خارجی تأثیرلری اک زیاده انکلیز و روس رومانلرنده آرامالی . فقط برنجیسی مثبت ، ایکنجیسی منفی بر تأثیردر . انکلیز رومانلرنده کی روحی تحلیللر و سرکدشتلر ، ره آلیست و سمبولیک مکتبلردن اوصانان فرانسزلی علاقه دار ایتمشدر . روس رومانلری بالعکس تحت الشعور ویا غیرشعوری خیالاتدن ، اجتماعی ، سیاسی ، صناعی غریبه لردن ، باطل خیالاتدن اجتناب لزومی حس ایتدیردی .

ادبیاتی تشویق کبی خبری بر مقصده تأسیس ایدیلن ادبی مکافاتلر فرانسه ده او قادار چوغالیدی که بعضیلری عادی بر تجارت اعلانی درکه سنه یاقلاشدی و اهمیتلری چوق تناقص ایتدی . بعضی ناشرلر ، صاندقلری رومانلری سورمک ایچون مکافاتلر تأسیس ایتدیلر . فقط حدی تجاوز ایدنجه ضروری اولان موفقیتسزلق قارشیسنده بونوع ره قلامدن واز کچدیلر . فرانسز آقاده میسنده هر سنه یکی اثرلره عادتاً بر کچید رسمی اجرا ایتدیریلر ، نتیجه سی حکومتک توجیهات و ترفیعات لیسته سی کبی مرافله بکله نیلر . فقط آقاده می فرانسه رک یوز آلیی تجاوز ایدن مکافاتلرندن زیاده غونقور آقاده میسنك تک مکافاتی مهمدر . اون اعضادن عبارت بوانجمن دانشک اهمیت ریشلیونک مؤسسه سی ایله قابل قیاس دکلسه ده سنه ده بر مکافات ویردیکی ایچون ادبیات عالنده اک بوبوک حادثه بودر . بوسنه غونقور مکافاتنك « ژه روم » روماننه توجیهی غریب بر نتیجه تولید ایتدی . بو حکایه ده نوروج ایله استهزا ایدیلدیکندن متأثر اولان بعضی نورو هج محبلری بو مملکت لهنده ادبی یاخود صناعی هرهانکی اثره تخصیص ایدیلک اوزره اون بیک فرائق قیمتنده بر « ویکینغ مکافاتی » تأسیس ایتدیلر .

کنج محررلره نظر ایتدن اول ، اونلره تقدم ایدن نسلی ، حربدن اول شهرتی استقرار ایتش محررلری کوزدن کچیرلم . بونلرک باشنده ایکی محافظه کار کورورز : پول بورژه ایله هانری بوردو . طبیعی درکه بونلرک قناعی ، مسلکی تقرر ایتش اولدیغندن کندیلرنده یکی بر تکامل آرامامالی یز . دهالرنک کشف ایتدیکی کنیش وادیده جولان ایدرلر ، یکی فکرلری و انقلابلری یوکسک بر موقع ترصددن تماشا ایدرلر .

بورژه نك عنندنه محافظه کارلنك فاصل بر معنی حائز اولدیغنی آکلامق ایچون بوندن آلتی سنه اول پاستورک یوزنجی سنه دوریه سی مناسبتیه یازدینی شو سطرلری خاطرلامق کافی در :

« ماضی حسی و ماضی به تعبد بزده محافظه ایدیلرزه وطن باقی اوله ماز . patrie کله سنك اشتقاقی بومعنائی مفیددر : terra patrum ضلبدن کلدیکمز و موجودیتلرنی ادامیه مجبور اولدیغمز آتالرمزک اثری اولان طوپراق در ... عنعنوی تساند مشترک سی ایچون و مکتسب اموالک انتقالی ایچون الزمدر ... ابدی تجدد ترقینک ضدی در ... پاسقال شومشور جله بی یازمشدر : « انسانیت عینیه بر انسان کبی درکه دائماً موجوددر و متمادی اوکرنیر . فقط اوکرنک ایچون اولا خاطرلامق لازمدر . »

بورژه ایله بوردو فرددن زیاده عائله یه ، جمعیه